



Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven



Dorpsoverleg Elsendorp

Zorgcoöperatieve Ontwikkelingen Brabant

2011





Dorpsoverleg Elsendorp

Inleiding

Bij het opzetten van een Platform Zorgcoöperatieve Ontwikkelingen Brabant behoort de omschrijving van een zestal best practices; voorbeelden van succesverhalen elders kunnen namelijk een kleine kern of mensen in die kern aanzetten tot het krijgen van ideeën om de zorg in hun eigen kern aan te pakken. Bij deze een rapportage over het Dorpsoverleg Elsendorp.

Elsendorp is een klein, geïsoleerd gelegen dorp van ruim 1.000 inwoners en is één van de zeven kernen van de gemeente Gemert-Bakel. De inwoners zijn van oudsher gewend hun eigen boontjes te doppen, het dorp heeft een sterke sociale infrastructuur. Om het voorzieningenaanbod te verhogen en te zorgen dat Elsendorp leefbaar blijft, heeft een enthousiaste groep mensen het Dorpsoverleg Elsendorp geïnitieerd. Deze stichting zet zich op allerlei fronten in voor de belangen van Elsendorp en haar inwoners. Het Dorpsoverleg organiseert overleg tussen alle Elsendorpers. Daarnaast vertegenwoordigt het Dorpsoverleg de belangen van Elsendorp bij de gemeente en bij andere instanties. Het Dorpsoverleg zet zich in voor het dorp als geheel, niet voor individuele vragen. Een belangrijk onderdeel van het Dorpsoverleg is het project 'Zorg door en voor Elsendorpers', waarbij gewerkt wordt aan de invoering van aansluitende hulp en zorg (geïndiceerde zorg), die zoveel mogelijk door dezelfde persoon binnen een cliëntsituatie wordt geboden en uit het eigen dorp of directe omgeving afkomstig is. In dit rapport wordt ten eerste ingegaan op de opzet van het Dorpsoverleg Elsendorp. Vervolgens zullen twee belangrijke commissies van het Dorpsoverleg worden besproken, en tot slot zal de rol van de dorpsondersteuner en het steunpunt aan de orde komen.

Opzet Dorpsoverleg Elsendorp

Het Dorpsoverleg Elsendorp bestaat uit een bestuur van zeven personen en is een stichting. De bestuursleden zijn een afspiegeling van de Elsendorpse gemeenschap en het bestuur vergadert maandelijks. Ieder kwartaal is er een algemene dorpsoverlegvergadering die voor alle inwoners van Elsendorp toegankelijk is. Het Dorpsoverleg heeft zich een aantal doelen gesteld, waaronder een bevolkingsgroei naar 1500 inwoners, bouwen voor jongeren en ouderen, de bouw van een brede school, meer voorzieningen in het dorp en het realiseren van zorg in het dorp. Twee belangrijke successen die het Dorpsoverleg gekend heeft zijn de realisatie van de brede school de Dompelaar en de aankoop van de locatie waar nu steunpunt d'n Elsenhof gevestigd is. De Dompelaar herbergt naast de school buurt-huisvoorzieningen, een gymzaal annex podiumzaal, een bibliotheek, kinderopvang, een crèche, een jeugdhonk en is gelegen naast de sportvelden van het dorp.

De ouderen in Elsendorp maken zo lang zij enigszins mobiel zijn gebruik van de recreatieve activiteiten in de Dompelaar. Naast deze brede school is er elders in Elsendorp een complex met 12 zorgwoningen gerealiseerd. Het Dorpsoverleg constateert dat met de komst van de zorgwoningen, die in 2006 zijn gerealiseerd in Elsendorp, de uittocht van ouderen uit het dorp gestopt is. In het complex is het steunpunt D'n Elsenhof gevestigd, dat formeel onder verantwoordelijkheid van het dorpsoverleg valt.

Het Dorpsoverleg kent zes commissies die zich bezighouden met verschillende terreinen van leefbaarheid. De commissies leggen jaarlijks verantwoording af aan het bestuur en in elke commissie is een bestuurslid afgevaardigd. De beheercommissie buurthuis beheert het buurthuis in de Dompelaar zowel administratief als praktisch. De commissie organiseert activiteiten, plant en regelt het gebruik van de ruimtes, voert de exploitatie inclusief financiële administratie en is verantwoordelijk voor het beheer van de bar en voor het klein onderhoud in het buurthuis. Dit alles wordt gedaan met behulp van vrijwilligers (voor het poetsen ontvangen vrijwilligers een onkostenvergoeding van €7,50). De commissie Jeugdhonk beheert het jeugdhonk en voert de exploitatie inclusief financiële administratie. Ze is ook verantwoordelijk voor klein onderhoud en organiseert activiteiten. De commissie 1500 is gericht op de groei van de Elsendorpse bevolking met als streven 1500 inwoners. Deze commissie vertaalt gemeentelijk beleid, zoals de structuurvisie, voorzieningen, nieuwbouw en werkgelegenheid, naar een Elsendorpse aanpak. De PR commissie zet Elsendorp op de kaart, zowel intern als extern. Ze adviseert het Dorpsoverleg en organiseert activiteiten zoals de kermis. Ook bemiddelt deze commissie tussen betrokken partijen, verzorgt ze de introductie van nieuwe inwoners, de organisatie van de Dorpsvernieuwingsprijs, organiseert ze de Elsendorpse huisstijl (sjaals/vlag) en verzorgt ze de publiciteit. De commissie Steunpunt en de commissie Zorg op Maat zijn zeer interessante commissies op het gebied van zorg en voorzieningen. De commissie Steunpunt beheert het steunpunt D'n Elsenhof. Ze is verantwoordelijk voor de exploitatie en voor het klein onderhoud in en om het steunpunt. Ook plant en regelt de commissie het gebruik van ruimtes en organiseert ze activiteiten. De commissie Steunpunt heeft zitting in vereniging van eigenaren van D'n Elsenhof. De commissie Zorg op Maat zet het zorgbeleid in Elsendorp uit (op het gebied van mantelzorg, Wmo en PGB), werkt samen met Zorgmed en toetst de kwaliteit en daarnaast stuurt deze commissie de dorpsondersteuner aan. In de volgende paragraaf wordt uitgebreid ingegaan op de laatste twee commissies en hun taken.

Organigram van het Dorpsoverleg Elsendorp



Taken Commissie Steunpunt en Commissie Zorg op Maat

Zoals eerder naar voren is gekomen, is het Dorpsoverleg Elsendorp eigenaar van steunpunt d'n Elsenhof. Woningstichting 'Goed Wonen' heeft locatie d'n Elsenhof gerealiseerd, er zijn 8 huur- en vier koopwoningen voor ouderen gevestigd boven het steunpunt. Ook in de directe nabijheid van het steunpunt staan seniorenwoningen, wat de reden is van de locatie van het steunpunt. Dorpsoverleg Elsendorp heeft het steunpunt aangekocht van de woningstichting en heeft dus geen huurlasten. Het Dorpsoverleg heeft de volgende voorzieningen ondergebracht in steunpunt d'n Elsenhof:

- Fysiotherapie uren elke dinsdag en donderdag van 8.00 uur tot 18.00 uur
- Consultatiebureau 1ste dinsdag van de maand bureau van 13.00 uur tot 17.00 uur
- Pedicure 1 keer per 2 weken voor de middag
- Koffieurtje elke maandag van 10.00 uur tot 11.30 voor 55+ (kopje koffie á €1,-)
- Maaltijdvoorziening elke woensdag van 12.00 uur tot 13.30 uur

De wens van het Dorpsoverleg is om het steunpunt verder te ontwikkelen tot een huiskamermodel zodat Elsendorpse 55+ers er altijd terecht kunnen en zelf alles kunnen regelen. De commissie Steunpunt is verantwoordelijk voor het beheer van het steunpunt en moet hierover jaarlijks verantwoording afleggen aan het Dorpsoverleg. De commissie zorgt voor vrijwilligers die het steunpunt draaiende houden, vrijwilligers die schoonmaakwerkzaamheden verrichten ontvangen een onkostenvergoeding.

Ouderen in Elsendorp ervoeren het als problematisch dat veel verschillende personen ingezet werden voor hulp in het huishouden, verzorging en verpleging per cliënt-situatie door grote thuiszorgorganisaties.

De afgenomen betrokkenheid van hulpverleners werd als belangrijkste reden gezien voor deze problematiek. Het was daarom de wens van het Dorpsoverleg om zorg voor Elsendorpers te laten uitvoeren door personeel afkomstig uit het dorp op basis van PGB's. Het Dorpsoverleg wilde de verantwoordelijkheid nemen om de zorg op eigen wijze te organiseren. Hiertoe is de commissie Zorg op Maat opgericht, dat als doel heeft zorgvoorzieningen (voor ouderen) in Elsendorp te realiseren. De commissie is om de tafel gegaan met vier zorgorganisaties (de Zorgboog, Savant, de Leygraaf en Zorgmed). De twee grote organisaties (de Zorgboog en Savant) toonden weinig interesse, maar de twee kleinere zorgorganisaties waren wel degelijk geïnteresseerd. De belangrijkste voorwaarden die de commissie Zorg op Maat aan de zorgorganisaties stelde was dat ouderen tot hun dood in Elsendorp moesten kunnen blijven wonen en dat er meer oog zou komen voor het

totale mensbeeld. Uiteindelijk is het Dorpsoverleg (de commissie Zorg op Maat) in zee gegaan met Zorgmed, een thuiszorgorganisatie die werkt in Oost-Brabant. Zorgmed levert AWBZ-zorg en Wmo-hulp op basis van PGB financiering.

Om zorg voor en door Elsendorpers te realiseren is er samen met Zorgmed het Zorgteam Elsendorp opgezet, waarin zeven parttime verzorgenden en verpleegkundigen uit Elsendorp zitten. De verzorgenden en verpleegkundigen zijn in dienst van Zorgmed en worden ingezet om mensen uit Elsendorp zorg te verlenen. Zorgvragers met een PGB kunnen daarom altijd een zorgverlener krijgen die afkomstig is uit Elsendorp en door de korte reistijd meer tijd heeft voor een praatje. Er wordt aan 20 Elsendorpers, vooral in de ochtend en avond, zorg verleend door het Zorgteam Elsendorp. De tijden waarop zorg wordt verleend worden overlegd met de cliënt tijdens het intakegesprek. De zorg kost €43,- per uur. Als mensen zorg nodig hebben kunnen zij bellen met de coördinator van het Zorgteam, die zelf ook lid is van het team. Wanneer men contact met haar opneemt, kunnen ze via Zorgmed de volgende dag al gebruik maken van het Zorgteam Elsendorp. De coördinator van het Zorgteam doet dan voor de cliënt de aanvraag voor een indicatie van AWBZ-zorg. Dit gebeurt in samenwerking met de cliënt, de huisarts en Zorgmed. Ook kan Zorgmed, indien gewenst, het PGB van cliënten beheren, zodat cliënten niet zelf met de papieren rompslomp zitten. De kosten hiervan zijn €36,- per kwartaal en Zorgmed stuurt de cliënten een verantwoording. Het Zorgteam loopt goed: alle zorgvragen uit Elsendorp op één na, worden verricht door het Zorgteam Elsendorp.

Voor de hulp in het huishouden bestaat er een andere regeling. Als mensen een Wmo indicatie krijgen voor hulp bij het huishouden kunnen ze ervoor kiezen om iemand uit Elsendorp in dienst te nemen (PGB). De commissie Zorg op Maat heeft een pool van tien Elsendorpers samengesteld die hulp in huishouding kunnen verzorgen. Ook wat betreft de hulp bij de huishouding kunnen cliënten dus voor zorgverleners uit Elsendorp kiezen. Men kan hiervoor een aanvraag doen bij de dorpsondersteuner, die eveneens een aanvraag doet bij het Wmo-loket en het PGB van de cliënt, indien gewenst, beheert. De hulp in de huishouding kost dan €14,55 per uur. De commissie Zorg op Maat heeft de taak van dorpsondersteuner in het leven geroepen om de samenwerking van formele en informele zorg te vergroten. In de volgende paragraaf wordt dieper ingegaan op de rol van deze dorpsondersteuner.

Dorpsondersteuner

Het doel van het inzetten van een dorpsondersteuner is het optimaliseren van de zelfredzaamheid en onderlinge hulp van de inwoners van Elsendorp waardoor het welzijn van inwoners wordt verhoogd. De dorpsondersteuner beantwoordt de hulpvragen van inwoners uit Elsendorp op het gebied van zorg, Wmo en informele zorg. Ze zorgt bovendien voor een optimale afstemming met de professionele instanties, waardoor formele en informele zorg naadloos op elkaar aansluiten. De dorpsondersteuner is de probleemeigenaar van elke vraag omtrent de informele ondersteuning, zij is verantwoordelijk voor het totale traject 'van signaal tot de invulling'. Door de inzet van een dorpsondersteuner blijven inwoners gevrijwaard van bureaucratie en rompslomp. De dorpsondersteuner werkt bovendien als een schakel tussen het dorp en de gemeente. De dorpsondersteuner is voor 8 uur in de week in dienst bij gemeentelijke welzijnsinstelling Impuls, maar legt verantwoording af aan de commissie Zorg op Maat. Een belangrijke taak van de dorpsondersteuner is het bespreken van de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Door mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en door het (h)erken- nen van de vraag áchter de zorgvraag wordt een sociaal netwerk gecreëerd, waarbij mensen elkaar ondersteunen. De taken van de dorpsondersteuner zijn de volgende:

- Signaleren, inventariseren, verbindingen maken, organiseren en ondersteunen;
- Aansluiten bij de Elsendorpse mentaliteit van wederkerigheid, die te omschrijven is als: 'Ik help jou en we maken dat wel een keer goed' en "Bedankt voor jouw hulp en leg het er maar bij".
- Een open oog en oor hebben naar situaties die te maken hebben met informele ondersteuning, die niet passen in kantoortijden, maar terloops plaats vinden;
- Niet zelf de informele ondersteuning gaan invullen, maar zorg dragen door het leggen van nieuwe contacten dat de informele ondersteuning op gang komt;
- Een oogje houden op de informele ondersteuning die vanzelf opgepakt wordt en zich daar niet in mengen; wel alert zijn op overbelastingssituaties;
- Informele ondersteuning stimuleren en mee organiseren daar waar het niet vanzelf gebeurt;
- Professionals attenderen op situaties waarin zij in actie moeten komen;
- Registratie en verslaglegging van werkzaamheden;

Voorbeelden van concrete werkzaamheden van de dorpsondersteuner zijn het doen van Wmo aanvragen bij het gemeentelijke loket, het bezoeken van vrijwilligers, het opzetten van een bibliotheek en huiskamerfunctie, bemiddelen in huishoudelijke zorg en ondersteuning van mantelzorgers. De dorpsondersteuner heeft een inlooppuurtje op maandagochtend, maar in de praktijk blijkt dat mensen

hier niet veel gebruik van maken, men pakt eerder de telefoon of de dorpsondersteuner gaat op huisbezoek. In het eerste half jaar dat de dorpsondersteuner ingezet werd zijn er 40 casussen afgehandeld en 10 vrijwilligers bemiddeld. Er blijken niet veel vragen te zijn naar Wmo aanvragen en het is gebleken dat men veel met en onder elkaar kan oplossen. De dorpsondersteuner houdt een digitaal logboek bij waaruit de nodige conclusies getrokken kunnen worden voor de schriftelijke tussenevaluaties en voor de uiteindelijke eindevaluatie.

Samenwerking andere organisaties

Het Dorpsoverleg Elsendorp kent een goede samenwerking met haar commissies, de dorpsondersteuner (die zelf ook deel uitmaakt van het bestuur van het Dorpsoverleg) en de Elsendorpse inwoners. De thuiszorgorganisatie Zorgmed is een zeer belangrijke partner van het Dorpsoverleg en deze samenwerking verloopt goed, het Zorgteam Elsendorp is onderdeel van Zorgmed en wordt ingezet voor de zorg van Elsendorpers. Vanuit het Dorpsoverleg is ook een zogenaamd Hometeam opgezet dat bestaat uit maatschappelijk werk, de huisarts, en de coördinator van het Zorgteam. Dit team richt zich inhoudelijk op individuele cliënten. Impuls, de gemeentelijke welzijnsinstelling financiert de dorpsondersteuner, maar heeft geen zeggenschap over de functie. Wel wordt er regelmatig samengewerkt met de welzijnsorganisatie. De gemeente Gemert-Bakel zet zich, vooral in het kader van het Wmo-beleid, in voor Elsendorp en het Dorpsoverleg. De woningstichting 'Goed Wonen' kent ook een goede samenwerking met het Dorpsoverleg, zo hebben zij samen het steunpunt en een aantal seniorenwoningen gerealiseerd.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Hannie Penninx, dorpsondersteuner en bestuurslid van het Dorpsoverleg, Telefoon: 0492 35 26 12 of 06 224 21 237, of e-mail: m.penninx5@chello.nl. Kijk voor meer informatie op: www.elsendorp-online.nl.

Dit project is mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant

